

der tilflyde dem ad andre Veje eller gennem Legater, vil formentlig lige saa lidt kunne møde Modsigelse og er jo i Virkeligheden ikke andet end, hvad den paa mange Steder allerede etablerede Menighedspleje har Adgang til. For saa vidt der maatte ytre sig Frygt for, at disse Menigheds-kasser skulle gribe forstyrrende ind i den saaledes allerede organiserede Menighedspleje, da maa man ogsaa anse saadan Frygt for at være uden Grund. De Tilfælde, hvor Menighedsraadene skulde finde sig foranledigede til at etablere en utidig Indgriben i den allerede bestaaende Menighedspleje, ville sikkert blive ganske forsvindende i Antal og, selv om de maatte forekomme, hurtig tabe deres Betydning. Man maa nemlig erindre, at Menighedsraadene, ligesom den frie Menighedspleje, have deres Rod i selve Menigheden, og at ogsaa Mindretal inden for denne ville kunne gøre sig gældende indenfor Menighederne. Ogsaa den Omstændighed, at det er Præsten, der skal søge Menighedsraadets Støtte i disse Anliggender, vil vel gøre, at en saadan Modstrid sjældnere vil forekomme. Det hyppigste Tilfælde, der vil forekomme, vil derfor formentlig blive det, at den frivillige Menighedspleje vil søge sin naturlige Repræsentation i Menighedsraadene, og mulig vil ogsaa enkelte Steder det modsatte kunne tænkes, at Menighedsraadene lade Menighedsplejen gaa sin Gang som hidtil, i hvilket Tilfælde Raadet da ogsaa vil kunne anvende de Midler, der gennem Kirkebøgerne eller paa anden Maade komme det i Hænde til den frie kirkelige Fattigpleje, til Støtte af den i Menigheden bestaaende frie Menighedspleje.

Ligesom i §§ 17 og 18 Virksomheden for de mere stedlige Opgaver er overladt til Menighedsraadenes frie Initiativ, saaledes er der i § 19 givet dette Initiativ Adgang til at gøre sig gældende over for mere almindelige Opgaver — kirkelige Anliggender og Forhold i Almindelighed, om hvilke det skal være Raadene tilladt at udtale sig over for Biskop og Ministerium. Hvilken Betydning Menighedsraadene vil kunne faa i denne Henseende, lader sig selvfølgelig ikke paa Forhaand sige; meget vil her afhænge af Tid og Omstændigheder. Men i selve Bestemmelsen ligger efter Ministeriets Formening Muligheden for i Menighedsraadene at faa et kirkeligt Organ, sammensat paa rette Maade af gejstlige og Lægmænd, gennem hvilket de kirkelige Rørelser til enhver Tid ville kunne finde Udtryk, og hvorigennem da muligvis ogsaa

Vejen kan vises, ad hvilken man skal naa til et mere koncentreret Organ for Kirken, end Menighedsraadene ville blive det.

IV.

Dette Afsnit indeholder Regler for Menighedsraadenes Adgang til at medvirke ved Besættelsen af Præsteembeder og nogle almindelige Bestemmelser angaaende Adgangen til Præsteembeder m. v., som det findes rigtigt at træffe samtidig med, at der tillægges Menighedsraadene denne Ret.

Menighedernes Ret til selv at vælge deres Præster finde vi her i Danmark anerkendt saa langt tilbage i Tiden som i den skaanske og sjællandske Kirkeret (omkring 1170). Efterhaanden tiltog imidlertid Biskopperne sig denne Ret her som overalt i den katolske Kirke, ligesom der ved Siden af Menighedernes og Biskoppernes Rettigheder paa dette Omraade udviklede sig de særlige Patronatsrettigheder for Kongen og private saavel som for enkelte offentlige Stiftelser. Med Reformationen faldt Biskoppernes Ret til at kalde Præster til Kongemagten, men Kongerne beholdt dog ikke denne Ret for sig selv, idet det blev anset for at være i Overensstemmelse med Reformationens Grundsætninger, at den, hvor den ikke var gaaet over til at være en særlig Patronatsret, udøvedes af Menighederne. Valget skulde ifølge Kirkeordinansen af 1539 foregaa saaledes, at „de beste aff kircken . . . paa den menige almoes vegne, med prouisten, udelie seg den, de acte bequem der til, den kircken kand med et got rycete om et got leffnet oc gode seeder forschriffne til superattendenten offuer samme sted.“

Da Valgfriheden gav Anledning til Misbrug, blev der allerede ved den første af de saakaldte Ribe Artikler af 4de Maj 1542 gjort en Ændring i Ordinansens Bestemmelser, saaledes at der dannedes et Slags Menighedsraad til Foretagelse af Præstevalget paa Menighedens Vegne. Herom hedder det i Ribe Artiklerne: „Først att som superintendentarne haffue giffuet Oss till kiende, huorledis att, huare nogenn sogneprest dør eller affgaar her udi riigett, da pleyger menige sognemendt att trette om en sogneprest at udelgel igienn, hvar aff thiitt och offthe skeer, att huilckenn person som haffuer flest slecth eller vennere udi i et sogenn, eller haffuer der største parthenn paa syn siide, thenn bliffuer sogneprest, huadt heller handt er